

Piippujen Ympärillä

VARKAUS-SEURA RY
www.varkaus-seura.fi

Piippujen Ympärillä -sivu

Kuva: Ari Kankkunen

Varkaus-seura ry toimittaa Sinun Savoon Piippujen ympärillä -sivun, joka ilmestyy tämän vuoden aikana yksitoista kertaa. Tämän toimittamisen mahdollistaa yhteistyökumppaneiden sitoutuminen kotiseudun asioiden kertomiseen liitteen muodossa.

Tulemme käsittelemään Tyyskänniemiä koskevia kysymyksiä ja kerromme omistamiemme rakennusten historiasta, ylläpidosta ja toiminnasta Kotiseutukeskuksessa.

Tämän vuoden alussa Varkaus-seura ry ja kaupunki aloittivat talon vieressä

olevan Hällströmin puiston siistimisen. Työ jatkuu keväällä.

Raimo Sikanen
Varkaus-seura ry:n puheenjohtaja

Kuva: Ari Kankkunen

Halkomotista

Varkaus-seura ry:n syyskokous 17.11.2011 antoi yhdistyksen johtokunnalle tehtäväksi saattaa Hällströmin puisto siistiin kuntoon. Työt aloitettiin välittömästi, tosin puistoalueen ulkopuolelta. Kuvassa tulosta innokkaiden talkoolaisten työstä. Kotiseutukeskuksen portinpielessä komeilee perinteisellä tavalla, keskustelujen perusteella eräällä monista, kasattu halkomotti ainakin kesään saakka!

Rakkautentunnustus vanhalle talolle

Talo ja minä samaa sukupolvea. Sota oli loppunut ja isä tuli kotiin komentelemaan. Uhmasta opettelin lukemaan omin päin napittamaan luukkubousut ja sukkanauhat panemaan saappaat oikeisiin jalkoihin käyttämään airoja, sukkapuikkoja ja keritsimiä leikkasin otsatukan ja vähän muutakin, elävän lampaan nahkaan reikiä silitiin vasikan elköä ja ajattelin sen elämää ja omaani: olisinko minä minä jos olisin sattunut syntymään Leenaksi tai Maijaksi tai joksikin muuksi. Mutta minä olin Minä, ei siitä mihinkään päässyt ja menossa kouluun, ehjä ja ylväs kuin mikä tabansa uusi.

Ylimääräistä huonetta anottiin "olohuoneeksi" kun ei keksitty mitä erityistä siellä olisi tehty, niin vähää äkistäjän oli. Asuttiin vuosikymmenet, kun oli kerran irti saatu, vaaliittiin säästettiin vähän kuin lapsille vielä perinnöksi.

Kunnes ei ollut enää ketään asumassa. Kunnes asunto ei kunnolla riittänyt enää edes yhdelle

niin se myytiin kuin vanha koni: kuka eniten tarjoaa? kuka ottaa halvalla hoitaakseen kuin vanhat ja vaivaiset ennen ja nyt?

mutta rakkautta se oli, uskallan tunnustaa, oli se rakkautta ensi silmäyksellä kun onneksi viimein tavattiin, luvattiin vanheta yhdessä ja pitää huolta toisistamme.

Liisa Laukkarinen,
21.2.2012,
Piippujen Ympärillä -sivulle

Pienetkin esineet paikoilleen!

Kuva: Ari Kankkunen

Kotiseutukeskuksen Perinnehuoneessa on tohtori Sannfrid Hällströmin ja hänen vaimonsa Annan henkilökohtaisia tavaroita ollut pois näkyvistä useita vuosia. Entinen vitriini todettiin liian suureksi ja epäkäyttännölliseksi pieneen huoneeseen, jota käytetään muunakin kuin museotilana.

Tämän vuoden alussa valmistui uusi vitriini tavaroiden säilytyspaikaksi. Sen valmisti taidokkaasti paikalleen sopivaksi Rakennusliike Rakeron Oy:n Arvo Eronen. Talkootyönä koottiin esineet säilytyksestä, pyyhittiin pölyt ja lajiteltiin ne sijoittelua varten aihepiirien mukaan.

Ensimmäiseen lokerikkoon sijoitettiin uskonnollista kirjallisuutta, kuten vanha Raamattu, sekä muuta hartauskirjallisuutta. Lisäksi siihen saivat paikkansa tohtori Hällströmin henkilökohtaiset muistiinpanokansiot ja vihkot. Suuri pino nuotteja sai myös paikkansa tästä lokerikosta, olihan sekä tohtori, hänen vaimonsa ja heidän kaksi poikansa musiikintaitajia. Myös muutamia irrallisia valokuvia kehystettiin ja jo kehyksissä olevat sijoitettiin pystyyn näkyviin.

Toisessa lokerikossa on erilaisia käsitötuotteita. Monet niistä ovat Anna Hällströmin valmistamia. Mukana on kauniisti kirjailtu tyynynpäällinen, tukkaharjalokerikko, kirjekansio, nenäliina jne. Meistä useimmat lienevät nähneet puusta valmistettuja rasioita, valokuvan ja peilin kehyksissä sekä erilaisia koriste-esineitä. Saksasta on ollut saatavissa näihin 'kaavamallistoja'.

Kaavan päälle asetettiin voipaperi, jolle kuvio jäljennettiin tai sitten käytettiin kalkkeripaperia. Kuvio leikattiin irti jäljennöksestä, piirrettiin puulle ja työstettiin puukolla, taltalla ja muilla työvälineillä. Näitä kaavamallistoja on myös tässä lokerikossa. Ensimmäisessä lokerikossa on valokuva, joka on tällä tavalla tehdyissä kehyksissä! Tarkka työ vaati hyvää näköä, ja siksi mukana on myös silmälasit!

Viimeisessä lokerikossa on tohtori Hällströmin lääketieteellisiä kirjoja sekä erilaisia tohtorin välineitä. Jotkut niistä ovat vieläkin käytössä. Jokaiselta meistä on varmasti joskus tutkittu näköä 'E-taulun' avulla. Sellainen on ollut käytössä jo yli 100 vuotta! Mukana on myös sellaisia välineitä, joita nykykoulutuksen saanut lääkäri

tuskin edes tunnistaa. Kaikki välineet eivät esille mahtuneet mm. suuren kokonsa vuoksi, joten ne ovat säilössä. Siellä on myös n. puolen lakanan kokoinen pellavainen 'lakana', johon on ommeltu erikokoisia napilla suljettavia taskuja. Se on ollut tohtorin välineiden kuljetus- ja säilytyspaikka, joka sidottiin tavaroineen kääreksi, ja jossa koko sisältö pysyi kuitenkin järjestyksessä omalla paikallaan. Moinen voisi olla naisihmisen matkalaukussa hyvin käytännöllinen tänäkin päivänä! Ajan oloon lokerikkojen sisältöä on mahdollista vaihdella ja sillä tavoin esille saa erilaisia tavaroita. Tärkeää on, että edes osa esineistöä on näkyvillä!

Sirpa Ollikainen

Suomen ensimmäinen "maan äiti"

Maamme 1. presidentti oli Kaarlo Juho Ståhlberg (1865-1952). Kun K.J. Ståhlberg nimitettiin presidentiksi (25.7.1919), hän oli leski, sillä hänen vaimonsa Hedvig Irene oli kuollut aikaisemmin samana vuonna. Heillä oli ainakin yksi poika, Kaarlo, joka oli syntynyt v.1894. Presidentti Ståhlberg sai kirjetervehdyksen entiseltä ystävältään Ester Hällströmiltä, joka myös oli leski. Heidän välilleen sukeutui kirjeystävyyden, joka johti avioliittoon. Heidät vihittiin perhepiirissä v. 1920.

Ester Elfving (1870-1950) oli Vaasan pormestarin tytär. Hän kävi Oulussa tyttökoulun ja siirtyi v. 1891 opiskelemaan Helsingin Suomalaiseen jatko-opistoon. Opiskelujensa ohella hän toimi ruotsinkielen opettajana Helsingin suomalaisessa yhteiskoulussa v. 1891-1893 ja Suomalaisessa jatko-opistossa 1894-1895.

Vuonna 1894 Ester Elfving meni naimisiin itseään 10 vuotta vanhemman proviisori Karl Theofron Hällströmin (1860-1917) kanssa. Aviomies oli Varkaudessa Tyyskänniemessä asuneen piirilääkäri Sannfrid Hällströmin vanhin poika, joka vietti lapsuutensa ja opiskeluvuosiensa monet kesät Tyyskänniemessä. Hällströmit muuttivat pois Varkaudesta v.1889, joten Karlin (Kallen) vaimo ei miehensä lapsuudenkodissa käynyt ei-

kä tavannut miehensä isää, sillä tohtori Hällström kuoli v. 1889. Ester ja Karl Hällströmillä ei ollut omia lapsia. He kuitenkin hankkivat kaksi otolasta, Eeron (1898-1916) ja Lean (s.1908).

Leskeksi jäätyään Ester Hällström työskenteli sosiaalihuolituksessa, jossa hän mm. järjesti sotaorpojen lasten huollon. Hän teki opintomatkoja useisiin Euroopan maihin tutustuen lastensuojeluun liittyviin asioihin.

Avioiduttuaan Ester Ståhlberg jätti ansiotyönsä ja ryhtyi kirjoittamaan, aluksi ruotsinkielellä. Kirjailijana

hän tuli tunnetuksi, kun Sunnuntai ilmestyi v. 1922. Kirja kertoi lapsen kehitysvaiheista läheisesti ja koskettavasti. Hän kirjoitti myös elämäkertoja ja novelleja. Laajin elämäkerta oli 2-osainen tarinoiden avulla tosiasioita kertova Mathilda Wreden elämäkerta (1938-1949).

Lapset olivat lähellä Ester Ståhlbergin sydäntä. Hänen ja Adolf von Bonsdorffin aloitteesta perustettiin v. 1922 Koteja Kodittomille Lapsille -järjestö, jonka nimeksi myöhemmin tuli Pelastakaa Lapset ry. Hän oli myös Kansainvälisen lastenavun suomalaisen toimikunnan perustajajäsen ja puheenjohtaja. Muusta järjestötoiminnasta voisi mainita mm. seuraavaa: Hän oli Tuki ja työ ry:n perustajajäsen, Ten-klubin (Kirjailijoiden kansainvälinen järjestö) varapuheenjohtaja, Valvojan (Kulttuuripoliittinen aikakauskirja) toimituskunnan jäsen, Norden -yhdistyksen johtokunnan jäsen ja Taidetta kouluihin -yhdistyksen johtokunnan jäsen.

"Suomen ensimmäisenä maanäitinä Ester Ståhlberg nautti huomattavaa kunnioitusta, sai runsaasti kunniamerkkejä ja hänen arvokas elämäntyönsä arvostettiin korkealle."

-Suora lainaus Tapio Kautovaaran kirjoituksesta

Sirpa Ollikainen

KORUJYRKI OY

■■■■■■■■■■ Kauppakatu 52, VARKAUS ■■■■■■■■■■

VARKAUDEN TURVALUKKO OY

Kauppakatu 48, 78200 Varkaus
Puh./Fax (017) 552 8980
Päivystys 0400-638 989
vrkturvalukko@co.inet.fi

ABLOY®
VALTUUTETTU

DNV
KERTTUUTUS

Ekotori

Warkop Oy

Savontie 44, Varkaus. Puh. 0207 575 090

www.ekotori.eu